

DEO OPTIMO MAX UNI ET TRINO.

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-octavâ
mensis Februarii, anno Domini M. DCC. XLV.

M. PETRO POISSONNIER,
Doctore Medico, Præside.

Perfector-ne semni tempore χύλιος. ?

I.

ONGAM vitæ usuram nemo non ardet ; immaturam necem ne-
mo non conqueritur : aded votorum factorumque ratione sibi ma-
lè constat, aded dissidet à se ipso, se ipsum stolidè fallens inex-
tricabilis homo. Ast illa, quæ tibi tantum arridet Nestorea se-
nectus, deorum munus, erroris pretium non est. Dùm mollit-
ie disfluunt, gula, Baccho, veneri dum indulgent turpiter, &
in ipso quasi voluptatis sinu semisopiti conqueiscunt, non in-
telligunt, malè feriati mortales, quantum magis fallacibus irretiti sunt lenociniis,

A

tantò celerius ad libitinam se properare. Ea est naturæ vis, eo gaudet jure natura, ut sancitas à se-met ipsâ leges transiliat impunè nemo. Qui refragabitur, præcipiti fato, pœnas dabit. Sua sunt definita Vigiliæ, sua somno tempora. Longiora illi, huic breviora; nec, extrâ præscriptum ordinem, accersenda. Desessum labore corpus opportunâ reficiatur quiete. Sit, in cibo & potu, modus in ediam inter & crapulam constitutus; recreandus utroque stomachus, non saginandus. Adulteratis quæ famem mentiuntur eduliis diffide; avidis quæ blandiuntur faucibus, hunc, colubri dente, vellicant. Cùm sit unica simplexque naturæ via, quam ultrâ citràque consistere vita nequeat, quisque suam ita vivendi rationem instituat, ut ab eâ lege aberraret neutiquam; nec suo, sed naturæ poscentis arbitrio, sese mancipatum existimet. Cujus quidem dominio, cùm subiaceat animalis œconomia, tùm maximè naturalibus quas vocant functionibus prospicit. Harum facilè princeps *χύλωσις*. Quæ cæteris, quantò præstantior, eò diligentius procuranda. Verùm si (quod est in omnium consensu) præsertim conferat ad *χύλωσιν* perfectionem temporis opportunitas, illud sanè assignandum esse constat, quo omnia organa, omnia inquam virium momenta ad id operis infervientia, validiora sunt simul & æquabiliora.

I I.

Xύλωσις ea functio est quâ ventriculo & intestinis ingesta in Chylum mutantur. Quanta sint exquisiti liquoris munia, neminem fugit. Secretionum omnium promptuarium dicas, à quo vitæ fontes indefinenter largâ seaturium aspergine: à quò sanguis, quâque die redivivus perennitatem, partes omnes incrementum mutantur, durationem & robur. Huic elaborando, perficiendo, unâ conspirant tritus & fermentatio. Conjunctam utriusque necessitatem, quis inficiabitur? Quis initum sædus ausit dissolvere? Hoc invictè probant solidorum situs, ordo, connexio, verbo, mirabilis fabrica. Hoc certò certius indicant, liquidorum ex omni fermè abdominis (ne totius corporis dixerim) puncto affluxus, derivatio, infinita propè modum diversitas, ortus, *ἐκρύστα*. Anceps hæres? Quid in hac functione natura molitur paucis tene. Discerpta ope dentium alimenta premit & promovet œsophagus; imò ventriculo committit undulatum non tumultuosè. Ventriculus delapsa volvit, revolvit, amplectitur, comprimit, sicque partes integrantes præparat ac subigit. Expressa à ventriculo tubulus intestinalis per mille ambages deducit, & in hiantes canaliculos adigit. Interea salient undique infiniti lympham quaquaversùm fundentes rivuli, quibus irrorentur, fermento imbuantur, & per vices, solvantur alimenta. Quæ turgescunt in ore salivæ miscelâ, molliores boli, fermentationis prodromum quodammodo odorantur, quam quidem in ventriculo ulteriùs prosequitur succus gastricus cum partes denudatas & integrantes adoritur, penetrat, essentielles extricat; quam tandem augent, persciantque bilis & succus pancreaticus in duodeno, donec ritè defœcatus, per vasa lactea, ad sanguinis oceanum Chylus appellat. Hæc omnia fieri intelligas, placide & sine conflictu. Solida motu suo præparant, liquida complent: hæc insensibiliter: prima conterendo, altera solvendo & imbuendo. Sic absolvitur *χύλωσις*: porro somni tempore aptius nullum videretur ad hujus functionis perfectionem.

SOMNUS naturalis est ille status œconomix animalis, in quo feriantur motus voluntarij, adaugentur verò motus involuntarij. Sufflaminiatur interim influxus spirituum animalium è Cerebro. At eo ipso tempore quo silent, cum internorum, cum externorum sensuum organa, recrudescit viscerum robur. Cordis, artieriarumque motus fit fortior, æquabilior, plenior; respiratio profundior, robustior, placidior, humorum vitalium circuitus validior, per canales tunc liberiores, laxiores, à musculorum vario motu non impeditos, liquorum ingressui proinde patentiores. Hinc adauctæ secretiones, idque debet intelligi de liquidis *χύλωσι* peragendæ dicatis. Æstimari quippe solent secretiones quælibet à velocitate simul & copiâ liquidi fecernendi; sed somni tempore, positâ priùs æquabilitate. Bilem cæterosque ad *χύλωσιν* humores copiosius affluere, derivari quis negaverit? Colapsis etenim membris, torpescunt ultima vasorum stamina, hinc major adveniienti appulsoque sanguini resistentia; ex eâ resistentiâ major Cordis contractio, validior proinde sanguinis circuitus quoad corporis interna. Jam sanguis rectâ pulsus per vas conicum in ejusdem parietes impingit, arietat, fistularum lateralium subit orificia sicque ad hepatis, pancreatis, &c. *παρεγχύμα* validius simul & æquabilius appellit. Crescit itidè ventriculi calor, quem innuit, major, ad hoc viscus, spirituum proindeque liquorum omnium affluxus, circuitus. Hinc validiora simul & æquabiliora tritus & fermentationis organa, inoffensâ quam enarravimus æquabilitate, cum semper adsit in ratione directâ, cum partium motu.

I V.

QUÆ placidè fit & ex naturæ consensu, tempore somni *χύλωσις*, hæc confitèdè & invitâ quasi naturâ perficitur dum vigilat animal. Qualem affectus animi tyrannidem exercere valeant in ventriculum, multi norunt nimium experti. Externa quibus subijcitur objecta inordinatos œconomix animali continuò imperiunt motus, qui varij, varias functionum principi læbes inurunt. Quid enim ventriculi & totius ferè corporis harmonix magis adversatur? Quid solidorum tonum liquidorumque *κρᾶσιν* magis subvertit? Finge quantos alternatim à dolore, gaudio, desperatione, metu, odio, amore, irâ patiatur insultus animalis œconomia. Torpet, exultat, horret, furit, accenditur, deficit: Hinc lentior, citior, æqualis nunquam, fluidorum circuitus. Hinc succutiuntur, relaxantur, convelluntur, rigent nervi, singulis corporis partibus favientes tumultus allaturi. Ast talibus vacat incommodis tempore somni, aut saltem minùs plectitur. Non plures ut in vigiliâ sibi eodem instanti succedunt affectus. Non igitur à priùs efferato spirituum animalium fluxu viscera conturbantur; non, modò laxior, modò rigidior ventriculi fibrarum contractio. Non surget indè alimentorum inæqualis divitio; non crassiores particulæ mole suâ ponderosiores fundum petent, dum leviores fursim accollentur. Verbo dicam, non ergò partium principiorum imperfecta miscela. Sed placidum connubium, æqualis & ordinata subactio, lavigatio, quâ *χύλωσις* scopus feliciùs attingatur.

NON temerè, aut falsò sentimus, si *Celsi, Hippocratis, Sanctorii*, plurimorum-
 que non inferioris notæ, pro nobis militet auctoritas. Somnum prodesse vis-
 ceribus innuit divus senex. ^a *Vigilia*, inquit, *in cibo exsatiatis noxia est, non per-*
^b *mittens cibum liquari.* ^c *Confert & in estate, somno meridiano uti, ne Corpus ab anni*
^d *tempore reficetur.* Sed si prodest visceribus somnus, ergo & ventriculo; si ventri-
 culo ergo *χύλωσι*. Non dissentit à *Graco* Romanus *Hippocrates* ^e *pest satietatem nil*
^f *agendum; ubi expletus est aliquis, facilius concoquit, si quidquid assumpsit, potione aqua*
^g *frigida includit, tum paulisper invigilat, deinde bene dormit. Qui non concoxit ex to-*
^h *to conquiescere debet, ac neque labori, neque exercitationi, neque negotio se credere.*
 Quin & Sanctoriana experimenta nobiscum consonant. *A Cibo somnus, a somno*
ⁱ *coctio, à coctione utilis perspiratio.* Ex his haud immeritò deducitur æstimari perspi-
 rationem à *χύλωσι*; hinc quòd felicior ista eò sane perfectior perspiratio. Sed con-
 stat perfectiorem esse somni tempore perspirationem, ergò & *χύλωσιν*. Tàm validis
 innixam rationum momentis opinionem ulteriùs evincit ea quæ invaluit apud au-
 strinæ regionis incolas consuetudo; meridianur scilicet, ut amicâ quiete, per ca-
 lorem ad interna accitum, viscera refocillentur, nec absolvendæ *χύλωσι* utili li-
 quidorum affluxu defraudetur ventriculus. Stet itaque rata conclusio;

Ergò perfectior somni tempore χύλωσις.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus Dionis.

M. Joannes Midy.

M. Raymundus-Jacob Finot.

M. Gedeon de Rabours.

M. Joannes Belleteste.

M. Petrus le Tonnelier.

M. Laurentius Ferret, Chirur-
 gicæ Galliæ Idiomate Professor.

M. Michaël-Philippus Bouvart,
 è Regiâ Scientiarum Acade-
 miâ.

M. Petrus-Joannes Burette, Anti-
 quior Scholæ Magister, Regis
 Consiliarius Medicus & Sub-
 Bibliothecarius, Professorum Re-
 giorum Decanus, è Regiâ In-
 scriptionum & Humaniorum
 Litterarum Academiâ & Re-
 gis Librorum Censor.

Proponebat Parisiis, LUDOVICUS-GABRIEL DUPRE', Remensis;
 Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus Medicus,
 A. R. S. H. 1745, à sextâ ad meridiem.